

תופעות לשוניות לבגרות- נ"פס כח'פ'פ'י

שם התופעה	הסבר	בפועל	בשם
התמזגות עיצורים זהים	התנאים לקיום התופעה: שני עיצורים זהים רצופים העיצור הראשון מנוקד בשווא נח התוצאה: אחד העיצורים נעלם, והעיצור שנשאר מנוקד בדגש חזק משלים.	1. בפעלים שלה"פ שלהם היא ת' או נ' ולפניהם מוספית גוף סופית: ת, נ *השבתת-י- השבתי *כרתת-י- כרתי *שמננו- שמנו *הצטננו- הצטננו (צ.נ.ן) *לננו- לנו (ל.ו.ן) *מתת-י- מתי (מ.ו.ת) *התכוננו- התכוננו (כ.ו.ן)	
		בגזרת השלמים בבניין התפעל כשפה"פ ת': *התתממם- התממם	בשם הפעולה של בניין התפעל כשפה"פ היא ת': *התתמממות- התמממות
הידמות מלאה +התמזגות	התנאים לקיום התופעה: נ' שורשית או מוספית המנוקדת בשווא נח י- פה"פ בגזרת חפי"צ המנוקדת בשווא נח בגזרת השלמים בבניין התפעל כשפה"פ : ד, ט העיצור המנוקד בשווא נח מידמה (נעשה דומה) לעיצור שאחריו. משום כך נוצרים שני עיצורים זהים רצופים המתלכדים. התוצאה: אחד העיצורים נעלם, והעיצור שנשאר מנוקד בדגש חזק משלים.	א. בבניין נפעל (בעתיד, בציווי ובצורת המקור (שם הפועל): *ינשמר- ינשמר- ינשמר ב. בבניין התפעל כשפה"פ היא ט, ד *התטמא-הטטמא- הטמא *התדבר-הדבר- הדבר בגזרת חפ"ן: *מנפיל-מפפיל- מפיל בגזרת חפ"ץ: *מציב- מצציב- מציב	<u>בשם הפעולה של נפעל:</u> *הנשמרות-הששמרות-השמרות <u>בשם הפעולה של בניין התפעל</u> כשפה"פ ט, ד: *התדברות- הדברות- הדברות <u>בשמות הפעולה:</u> *הנכרה- הככרה- הכרה *הנגד-הגגד- הגד בשמות עצם (שורש +משקל) *מנגש-מגגש- מגש (נ.ג.ש) *מנפלה- מפפלה- מפלה (נ.פ.ל) <u>בשמות הפעולה:</u> *היצגה-הצצגה-הצגה *היצג-הצצג-הצג בשמות עצם (שורש +משקל) *מיצגת-מצצגת- מצגת

שיכול עיצורים	בניין התפעל (בכל הגזרות) פה"פ עיצור שורק: ש, ש, ס, צ, ז הת' המוספית "מחליפה" מקומה עם פה"פ השורקת	*התשלים- השתלים *התסלסל- הסתלסל *התשטה-השתטה *התסודד-הסתודד	שם פעולה של התפעל: (בכל הגזרות) התסלקות- הסתלקות כך גם: הסתודדות, הסתלסלות, השתטות
הידמות חלקית בנחציות	בניין התפעל פה"פ צ: הת' המוספית הופכת לט' (לאחר שיכול עיצורים)	*התצלם-הצתלם-הצטלם כך במרובעים: הצטעצע (צ.ע.צ.ע)	שם הפעולה של התפעל: התצננות-הצתננות-הצטננות וכך: הצטעצעות
הידמות חלקית בקוליות	1. בניין התפעל פה"פ ז: הת' המוספית הופכת לד' (לאחר שיכול עיצורים)	*התזקן- הזתקן-הזדקן כל גם: הזדקה (ז.ה.ה) הזדעזע (ז.ע.ז.ע)	שם פעולה של התפעל: *התזקנות-הזתקנות-הזדקנות וכך גם: הזדעזעות (ז.ע.ז.ע) הזדהות (ז.ה.ה)
תשלום דגש	בניינים: פעל, פעל, התפעל עה"פ גרונית התנועה הקצרה שלפני הגרונית הופכת לתנועה גדולה: חיריק חסר-צירה קובוץ- חולם חסר פתח- הקמץ	*תאאר-תאאר *מתאאר-מתאאר *התבבך-התבבך	1. שמות הפעולה: *תאאור- תאאור *פרשה- פרשה *מערבות- מערבות *התפרקות- התפרקות 2. שמות דגושים בדגש תבנית: פרש-פרש צרכת- צרכת חרש-חרש פריץ-פריץ
א. הנמכת תנועה + הידמות תנועה	1.תנאים מחייבים: עיצורים גרוניים חיריק לפני הגרונית ובגרונית יהפוך לפתח או לסגול . 2.תנאים מחייבים: לפני ההידמות חלה הנמכת תנועה. לה"פ ח, ע בנקבה יחידה פה"פ גרונית בחטף	*יעבר-יעבר *נאמר-נאמר *הראה-הראה *האמין- האמין-האמין *שומעת- שומעת- שומעת	מלעליים: *פתח-פתח *שער- שער-שער
חיטוף	תנאים מחייבים: תנועות: קמץ, פתח, צירה, חולם חסר התנועה רחוקה מהברת הטעם ("מרחק" של שתי	שמר+תם= *שמרתם- שמרתם מבין+ה= *מבינה- מבינה יכל+ה= *יכלה- יכלה	זקן +ה= *זקנה- זקנה

		הברות) הופכת לשווא נע	
	פְּתוּחַ שֶׁבַע מְתְמִיָּה הַזְדַּעְזַע (ז.ע.זע)	תנאים מחייבים: 1. לה"פ היא: ה, ח, ע 2. נכתבות בסוף המילה. 3. אין לפני לה"פ תנועת A.	פתח גנוב/ה